

ГРИДЖУК

Дмитро Миколайович
dgrydzhuk@gmail.com

УДК 657.6

РОЛЬ КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА НА РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

THE ROLE OF THE COMPETITIVE ENVIRONMENT ON THE BANKING MARKET IN SUPPORT OF BANKING ACTIVITY EFFICIENCY

к.е.н., доцент,
викладач, КНЕУ

Стаття присвячена дослідженню проблем, вирішення яких сприятиме підвищенню конкурентоспроможності українських банків за сучасних умов розвитку конкуренції на ринку банківських продуктів і послуг. Запропоновано заходи для захисту власних економічних інтересів банку та його клієнтів, підвищення надійності захисту його прав як кредитора, а також прав позичальників, використання ефективних способів і методів стягнення боргу.

Статья посвящена исследованию проблем, решение которых будет способствовать повышению конкурентоспособности украинских банков в современных условиях развития конкуренции на рынке банковских продуктов и услуг. Предложены меры для защиты собственных экономических интересов банка и его клиентов, повышение надежности защиты его прав как кредитора, а также прав заемщиков, использование эффективных способов и методов взыскания долга.

The article is devoted to the research of problems, the solution of which will help to increase the competitiveness of Ukrainian banks in the current conditions of development of competition in the market of banking products and services. Measures are proposed to protect the bank's own economic interests and its clients, increase the reliability of protecting its rights as a creditor, as well as the rights of borrowers, the use of effective methods and methods of debt collection.

Ключові слова: конкурентне середовище, індекс глобальної конкурентоспроможності, CRM-система, інтернет-банкінг

Ключевые слова: конкурентная среда, индекс глобальной конкурентоспособности, CRM-система, интернет-банкинг

Keywords: competitive environment, the Global Competitiveness index, CRM system, internet banking

ВСТУП

Наразі в Україні, зокрема вітчизняній банківській системі, існує багато проблем, що потребують практичного вирішення. Вони висувають на перший план питання, пов'язані з подальшим розвитком фінансового сектора і вдосконаленням кредитної політики держави в умовах конкурентного середовища на ринку банківських послуг.

Вирішення цих проблем залежить насамперед від удосконалення банківського законодавства, а саме [1]:

- банківське законодавство має описувати всі форми і прояви взаємовідносин банків з органами державної влади й управління, Національним банком, між собою і клієнтурою. Усі закони повинні мати характер прямої дії, аби втручання органів управління у діяльність комерційних банків було мінімальним;
- модернізації системи банківського ліцензування, передбачення усунення монополізму на фінансовому ринку, а також визначення рівних конкурентних умов для всіх банків;
- для цілковитої повноти застосування законо-

давчих норм, що регулюють діяльність на фінансовому ринку, варто було б впровадити основні положення банківського законодавства у законодавчі акти, що регулюють інші сфери економіки;

- імплементувати для безумовного додержання законодавчі норми, що регламентують кредитування власників та акціонерів банків, пов'язаних осіб;
- при вдосконаленні податкового законодавства слід враховувати специфіку діяльності банків і зацікавлювати їх у прибутковій діяльності і стабільності, створення у банках резервів для покриття можливих збитків (такі резерви доцільно формувати за рахунок доходів банку від оподаткування);
- підтримувати регіональний розвиток банків, спростивши процедуру відкриття нових банків, філій, відділень у будь-якому регіоні країни;
- опікуватися відповідними умовами для створення за прикладом кращих світових зразків спеціалізованих кредитних установ, інвестиційних, інноваційних, іпотечних, експортно-імпорتنних банків, товариств взаємного кредиту, кредитної кооперації тощо. Обов'язковою на рівні з великими гравцями має бути мережа невеликих і середніх банківських установ, що

повинні працювати з малим і середнім бізнесом (можуть мати для цього певні обмеження на ринку).

Потрібно відмітити, що конкурентне середовище на ринку банківських послуг має цілком очевидний матеріальний вимір. Навряд чи можна не погодитися з тим, що [2,3]:

- чим сильніше банки “відривають” від державних коштів, тим менше у них можливостей кредитувати не тільки бюджети регіонів, а й бізнес, а значить і економіку регіону;

- чим нижче падає довіра до банків через щомісячні введення тимчасових адміністрацій, тим вищими є ставки по кредитах і нижчими ставки по депозитах, що їх пропонують лідери ринку, які перетворюються на квазімонополістів, навіть всупереч своїм бажанням;

- чим менше банків працюють у певному населеному пункті, тим більше насаджуваних послуг, тим вищі тарифи по операціях і спреди з продажу іноземної валюти.

Конкурентне середовище у банківському секторі – це специфічна сфера конкурентної взаємодії банків, поведінка яких формується за умов сукупності чинників, які визначають відповідний рівень розвитку ринку фінансових послуг», – зазначається в роботі [4].

Зауважимо, що завдяки функції забезпечення конкурентоспроможності у банківській сфері капітал стає головним фактором здатності банку успішно здійснювати свою діяльність, бути прибутковим і ліквідним, виступати гідним суперником іншим суб'єктам фінансового ринку. Конкурентоспроможність банку, з одного боку, передбачає здатність забезпечувати попит споживачів у якісних банківських послугах та протистояти негативним зовнішнім впливам і ризикам, а з іншого – саме рівень конкурентоспроможності є засобом подальшого зміцнення банком конкурентних переваг на ринку.

Тому дослідження конкурентного середовища на ринку банківських послуг в забезпеченні ефективності банківської діяльності являється актуальною проблемою.

МЕТА РОБОТИ – проаналізувати динаміку індексу глобальної конкурентоспроможності України за основними складовими, складовими інновацій та складовими розвитку фінансового ринку за період 2014-2017 рр. Запропонувати рекомендації щодо підвищення привабливості для комерційних банків інвестиційних і конверсійних кредитів з урахуванням великих обсягів витрат на їх обслуговування, високо-

го ступеня ризику, відсутності надійних гарантій повернення зазначених кредитів. Показати, що за сучасних умов розвитку конкуренції на ринку банківських продуктів і послуг система фінансового управління повинна бути націлена на планування і облік стану ресурсних позицій і фінансових результатів клієнтів у точках продажів у розрізі банківських продуктів.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet.

При проведенні дослідження використано методи структурно-логічного аналізу, систематизації, коригування інноваційних знань, порівняння та узагальнення.

РЕЗУЛЬТАТИ

У табл. 1 представлена динаміка позиції України та деяких країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності за період 2012-2017 рр. Так, за опублікованим Всесвітнім економічним форумом Індексом глобальної конкурентоспроможності 2016-2017 (The Global Competitiveness Index), Україна посіла 85-е місце серед 138 країн світу, втративши за рік шість позицій (у попередньому рейтингу займала 79-у позицію). Вже традиційно, рейтинг очолили Швейцарія та Сінгапур.

До десятки найконкурентоспроможніших увійшли США, Нідерланди, Німеччина, Швеція, Великобританія, Японія, Гонконг та Фінляндія. Доречі, Росія у 2017 році посіла 43 місце в рейтингу, покращивши свою позицію на 2 пункти (табл.1).

Зауважимо, що найкращі показники із п'яти країн, що розглянуті у табл.1 – у Польщі.

У табл. 2 представлена динаміка індексу глобальної конкурентоспроможності України за основними складовими за період 2014-2017 рр. Як видно із табл. 2 всі позиції основних складових достатньо низькі, окрім розміру ринку, що дає можливість на цій основі розвивати всі інші складові. Розмір ринку – це можливий обсяг реалізації товарів, що визначається платоспроможністю населення при даному рівні споживчих цін на ринку. Тому, маючи високі показники рейтингу за розміром ринку, можна підніматися на вищі щаблі у розвитку фінансового ринку, технологічної готовності, відповідності бізнесу сучасним умовам та інновацій.

У табл.3 представлена динаміка індексу глобальної конкурентоспроможності України за складовими інновацій за період 2014 – 2017 рр.

Таблиця 1

Динаміка позиції України та деяких країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності за період 2012 – 2017 рр.

Позиції України та деяких країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності	2012-2013 із 144 країн	2013-2014 із 148 країн	2014-2015 із 144 країн	2015-2016 із 140 країн	2016-2017 із 138 країн
Україна	73	84	76	79	85
Грузія	77	72	69	66	59
Туреччина	43	44	45	51	55
Росія	67	64	53	45	43
Польща	41	42	43	41	36

Джерело: <http://edclub.com.ua/analitika/pozyciya-ukraviny-v-reytingu-kravin-svitu-za-indeksom-globalnovi-konkurentospromozhnosti-1>

Таблиця 2

Динаміка індексу глобальної конкурентоспроможності України за основними складовими за період 2014 – 2017 рр.

Індекс глобальної конкурентоспроможності України	2014-2015 із 144 країн	2015-2016 із 140 країн	2016-2017 із 138 країн
Розвиток фінансового ринку	107	121	130
Технологічна готовність	85	86	85
Розмір ринку	38	45	47
Відповідність бізнесу сучасним вимогам	92	72	73
Інновації	81	54	52

Джерело: <http://edclub.com.ua/analitika/pozyciya-ukraviny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnovi-konkurentospromozhnosti-1>

Таблиця 3

Динаміка індексу глобальної конкурентоспроможності України за складовими інновацій за період 2014 – 2017 рр.

Індекс глобальної конкурентоспроможності України	2014-2015 із 144 країн	2015-2016 із 140 країн	2016-2017 із 138 країн
Здатність до інновацій	82	52	49
Якість науково-дослідних інститутів	66	43	50
Витрати компаній на дослідження і розробки	67	54	68
Співпраця університетів і промисловості у дослідженнях та розробці	74	74	57
Державні закупівлі високотехнологічної продукції	123	98	82
Наявність вчених та інженерів	48	29	29

Джерело: <http://edclub.com.ua/analitika/pozyciya-ukraviny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnovi-konkurentospromozhnosti-1>

Як видно із табл.3 лідирує складова по наявності вчених та інженерів та якості науково-дослідних інститутів та підвищився рейтинг здатності до інновацій. За останній рік підвищився рівень співпраці університетів і промисловості у дослідженнях та розробці. Державні закупівлі високотехнологічної продукції теж піднялися в рейтингу на 41 п. Це говорить про поступове покращення інноваційного клімату в Україні.

Відзначимо, що найбільшого поширення в українських банках набули такі види інноваційних змін, як [5, с. 85-87]:

- зміна структури банківської установи;
- багатоканальна діяльність з поєднанням нових і традиційних технологій та інструментів, самообслуговування, дистанційне обслуговування, телефонні центри;
- віртуальні банківські та фінансові технології: управління банківськими рахунками, готівкові розрахунки, електронний підпис, укладання договорів;
- комплексне використання нових інформаційних та комунікаційних технологій для електронного та змішаного (традиційного і нового) маркетингу;
- нові можливості внутрішнього контролю та аудиту;
- зміни у кваліфікації робітників: продукт менеджер, консультант, спеціаліст з трансакцій та консультацій;
- розосередження і організаційне розділення банку на три елементи: поширення послуг, виробнича частина і портфельний банк;
- оптимізація банківської мережі: сегментація, зміни у філіях і філіальній мережі; комплексне використання нових інформаційних і комунікаційних технологій для електронного і змішаного (традиційного і

нового) маркетингу (клієнт сам вибирає форму обслуговування);

– нові банківські продукти (послуги) на базі нових технологій, нові автомати самообслуговування (моно- і багатофункціональні, інформаційні).

У табл. 4 представлена динаміка індексу глобальної конкурентоспроможності України за складовими розвитку фінансового ринку за період 2014-2017 рр.

Як видно з табл.4 останнє місце в рейтингу Україна займає міцності банків та регулювання фондових бірж (137 місце). Надійність і довіра, а також ефективність розвитку фінансового ринку дуже низька.

Хоча у 2016-2017 рр. в НБУ було запущено виконання 20 нових проєктів у різних категоріях- банківського нагляду, внутрішньої трансформації, ринків капіталу, захисту прав споживачів, технологій та інновацій, які дозволяють заповнити прогалини у регулюванні окремих сегментів ринку, створити умови для розвитку інновацій та підвищити ефективність діяльності регуляторів (табл. 5).

НБУ працює над підвищенням частки безготівкових розрахунків в економіці та впроваджує новітні технології та інновації згідно з кращим міжнародним досвідом. Наразі НБУ сфокусований на реінжинірингу, оптимізації та автоматизації внутрішніх процесів, що має наблизити ефективність його діяльності до кращих світових бенчмарків [6, 7].

Активними учасниками цільової команди реформ є представники: Національного банку, Комітету з питань фінансової політики та банківської діяльності ВРУ, НАБУ, НКЦПФР, ФГВФО, НКФП, Міністерства фінансів, Адміністрації Президента, громадських організацій та експертної спільноти, з якими проходить обговорення пріоритетних проєктів та пошуку оптимальних рішень [7, с.9].

Таблиця 4

Динаміка індексу глобальної конкурентоспроможності України за складовими розвитку фінансового ринку за період 2014 – 2017 рр.

Індекс глобальної конкурентоспроможності України	2014-2015 із 144 країн	2015-2016 із 140 країн	2016-2017 із 138 країн
Ефективність	109	113	124
- доступність фінансових послуг	123	123	116
- фінансування через місцевий ринок капіталу	108	118	127
- простота доступу до кредитів	87	87	112
- наявність венчурного капіталу	97	102	123
Надійність і довіра	100	120	128
- міцність банків	138	140	138
- регулювання фондових бірж	127	135	137

Джерело: <http://edclub.com.ua/analitika/pozyciya-ukraviny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-1>

Таблиця 5

Інноваційні проекти НБУ за 2016–2017 рр.

Категорія	Проекти 2016 р. – 2017 р.
Банківський нагляд	<ul style="list-style-type: none"> Єдиний сервісний центр НБУ для учасників ринку (Customer Service) Новий нагляд Risk Based Supervision Перерозподіл функцій регулятора (SPLIT) IFRS9
Внутрішня трансформація	<ul style="list-style-type: none"> Трансформація процесів здійснення операцій на фінансових ринках Реформування регуляторної функції НБУ Передача системи зберігання та збору даних реєстраторів розрахункових операцій (СЗЗД РРО) від НБУ до ДФСУ Підвищення ефективності БМД
Ринки капіталу	Лібералізація валютного регулювання
Захист прав споживачів	Система захисту прав споживачів фінансових послуг та інвесторів
Технології та інновації	<ul style="list-style-type: none"> Система Bank ID Розвиток НПС «Простір» Open Data/ відкриті дані НБУ Організація готівкового обігу в Україні Новий веб-сайт НБУ/ребрендинг НБУ Створення акредитивного центру сертифікації ключів НБУ Перехід на стандарти ISO20022 Розвиток СЕП Створення корпоративного сайту НПС «Український платіжний простір» Побудова IT-інфраструктури основного центру оброблення даних НБУ

Джерело: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=50749063>

Для захисту власних економічних інтересів банку та його клієнтів, підвищення надійності захисту його прав як кредитора, а також прав позичальників, використання ефективних способів і методів стягнення боргу варто було б вжити таких заходів [8]:

- здійснити розробку відповідних правил і процедур для всіх стадій кредитної діяльності, що передбачали б етапи обґрунтування, супроводження і погашення кредитів;
- систематично і всебічно вивчати кредитні ризики, вживаючи заходи щодо їх зниження;
- вдосконалювати механізм економіко-правового захисту наданих кредитів з використанням заставного права, поручительства, а також інших форм гарантій та його забезпечення;
- 100% забезпечувати достовірну інформацію про клієнтів;
- підвищувати довіру до банків, забезпечуючи їх стабільність, а також страхуючи депозити, що захищає інтереси вкладників. Необхідно розробити алгоритм страхування вкладів за кращими світовими зразками, при цьому здійснювати таке страхування має спеціалізований орган, створений за участю НБУ, страхових установ і комерційних банків. Об'єктами

страхування мають бути депозити суб'єктів господарювання і насамперед – вклади населення. Розмір депозиту, за яким відбувається відшкодування у певній сумі, має бути офіційно обмежений;

- у процесі формування банків та розробки їх стратегій слід прогнозувати всі можливі сценарії їх діяльності, включаючи банкрутство. Тому важливо мінімізувати негативні наслідки, ретельно і детально розробивши регламент оголошення банку банкрутом.

Найкритичніший стан на сьогодні – у питаннях кредитування, особливо довгострокового. Тому варто звернути увагу на підвищення привабливості для комерційних банків інвестиційних і конверсійних кредитів з урахуванням великих обсягів витрат на їх обслуговування, високого ступеня ризику, відсутності надійних гарантій повернення зазначених кредитів.

Щодо цього пропонується проаналізувати підвищення розміру маржі до рівня середньої маржі за іншими комерційними кредитними операціями, або звільнити комерційні банки повністю від оподаткування за державними кредитами, що спрямовуються на інвестиційні і конверсійні програми.

Для багатьох же клієнтів важливі не тільки і не

стільки розміри ставки, скільки час угоди. Якщо великі банки і можуть надати кредит або оформити гарантію за відносно меншою ставкою або з нижчою комісією, то процедури прийняття рішення у них завжди триваліші, ніж у малих банків, які борються за кожного клієнта і готові виконати їхні запити оперативніше, нехай навіть за вищою вартістю. Тому питання конкуренції серед банків дедалі частіше набуває не галузевого, а макроекономічного значення.

Жорстка, але чесна боротьба за клієнтів вигідна з точки зору не тільки приватних, а й державних інтересів, якщо вважати розвиток бізнесу, доступні ціни для бізнесу державним інтересом. Зокрема, саме середні і малі банки готові з найбільшою віддачою використовувати довірені державою ресурси на розвиток малого і середнього бізнесу. І чим вищою серед них буде конкуренція, тим активніше і відповідальніше вони інвестуватимуть ці кошти.

Таким чином, взаємодія держави з численними малими банками з великою вірогідністю створить більш значущий мультиплікативний ефект для розвитку підприємництва, ніж робота лише з великими учасниками ринку. Звичайно, можна виходити з позицій, що всіх піддати підозрі стосовно того, що зекономлені резерви, які отримані від держави як ресурси, буде розкрадено. Але якщо виходити з таких передбачень, то до списку шахраїв можна не за меншою підставою зарахувати і всіх чиновників, правоохоронців, суддів, законодавців та ін. Навряд чи такий підхід відзначається конструктивністю і навряд чи він виправдовує себе

Великі компанії і представники середнього бізнесу прагнуть отримати від банків не позикові кошти, а сучасні комплексні рішення, що дають змогу підвищити ефективність і безпеку фінансових процесів. Тому банки повинні пропонувати своїм клієнтам поряд з дистанційним обслуговуванням сучасні технології апаратно-програмного захисту від несанкціонованого доступу до рахунку, надійні пристрої для створення і зберігання секретних ключів електронного цифрового підпису, системи оперативного інформування про стан рахунку, технології контролю коректності заповнення фінансових документів. Клієнти завжди повинні мати можливість отримати консультацію з питань підключення і користування новими технологіями. А з метою підтримки кваліфікаційного рівня персоналу необхідно проводити постійні навчальні семінари для співробітників.

У роботі з фізичними особами перевага також повинна віддаватися новітнім сучасним технологіям, які надають можливість широкого вибору каналів доступу до банківських послуг. Ефективний маркетинг банківських послуг, автоматизацію збору та аналіз інформації про клієнта у сучасних банках забезпечують колл-центр і CRM-система. Крім того, повинна постійно розширюватися технічна і технологічна база карткового бізнесу за рахунок банкоматів, кіосків обслуговування, термінальних пристроїв, Інтернет-банкінгу. Все це дозволяє значно підвищити якість обслуговування клієнтів, знизити операційні витрати і реалізувати додаткові ринкові переваги. Важливу роль у цьому процесі має відігравати корпоративний сайт з безліччю інтерактивних модулів,

зручною навігацією, який стає важливим інструментом комунікації, засобом для організації зворотного зв'язку з існуючими і потенційними клієнтами, каналом дистанційного обслуговування.

За сучасних умов розвитку конкуренції на ринку банківських продуктів і послуг дедалі більше українських банків прагнуть перейти на принцип роботи, заснований на орієнтації на клієнта при продажу банківських продуктів. Для підтримки управління банком, орієнтованого на обслуговування клієнта, система фінансового управління повинна бути націлена на планування і облік стану ресурсних позицій і фінансових результатів клієнтів у точках продажів у розрізі банківських продуктів.

Проте, незважаючи на всі позитивні зрушення, банківський сектор України залишається на сьогодні недосконалим і не відповідає вимогам реальної конкурентоспроможності економіки. За загальними результатами діяльності він є збитковим і містить численні проблеми, спричинені як кризовими явищами економіки, так і грошово-кредитною політикою Національного банку України, діями влади і внутрішньобанківськими факторами. Такі проблеми практично унеможливають припущення про дійсну конкурентоспроможність банківського сектора України. Для цього варто подивитися хоча б на той факт, що активи українського банківського сектора становлять близько 30 млрд грн, що є меншим за 1% активів Deutsche Bank AG або Citigroup Inc. І це не враховуючи інших недоліків, таких як відставання кількості та якості банківських послуг від світового рівня, недосконалий менеджмент, фінансові результати діяльності та ін. У результаті український банківський сектор не виконує ефективно своїх функцій, якими є:

- мобілізація грошових ресурсів на вклади від клієнтів;
- надання клієнтам позик і створення нових платіжних засобів;
- здійснення розрахунків між клієнтами.

Таким чином, банки мають здійснювати посередництво в переміщенні коштів від кредиторів до позичальників та виконувати функцію створення грошей і регулювання грошової маси. В Україні ж виконання цих функцій банками пов'язане з викладеними нижче проблемами, серед яких:

- відсутність довіри до банків з боку населення, а, отже, і незначна мобілізація ресурсів банками порівняно з потенційними її можливостями;
- низький рівень кредитування (особливо довгострокового, адже короткострокові кредити займають близько 2/3 кредитного портфеля українських банків);
- низький (порівняно зі світовим) рівень розрахунків між клієнтами (хоча і відбувається досить активний розвиток у даному напрямі – введення платіжних карток, утворення Національної системи масових електронних платежів населення як один із основних напрямів роботи НБУ і т. ін.).

На виконання банками України своїх функцій впливає також те, що більшість грошей перебуває поза банками у вигляді готівки, що безпосередньо стосується функції мобілізації ресурсів банками.

Якщо у розвинутих країнах світу готівка становить лише 5-7% грошової маси, то в Україні вона дорівнює близько 50% грошового обігу. Це пов'язано зокрема з тим, що готівкова маса зростала високими темпами у період інфляції, а також з тим, що ця інфляція зумовила знецінення заощаджень населення і проблему його недовіри до банків, яка й досі залишається досить серйозною у банківській системі України.

ВИСНОВКИ

Аналіз стану банківського сектора української економіки дає можливість виявити декілька проблем, вирішення яких сприятиме підвищенню конкурентоспроможності українських банків і створення у країні банківської системи світового рівня. Такими проблемами є:

- висока концентрація капіталу у групі найбільших банків;
- нераціональна територіальна структура;
- низький рівень капіталізації комерційних банків;
- низькі обсяги кредитування реального сектора економіки;
- проблема надійності і забезпеченості наданих кредитів;
- проблема гарантування вкладів населення та відновлення довіри до банків;
- низька кредитоспроможність переважної частини підприємств-позичальників.

Отже, за відсутності розвинутого фінансового сектора говорити про конкурентоспроможність банківського сектора досить проблематично [9]. Для розв'язання наведених проблем необхідно здійснити такі заходи:

- розширити мережу комерційних банків в інших регіонах країни;
- знизити процентну маржу комерційних банків;
- розробити механізм розмежування суто банківських і державних фінансів;
- Кабінет Міністрів повинен здійснювати фінансово-економічну політику, спрямовану на підвищення ефективності державних підприємств;
- удосконалити податкову систему країни;
- ввести єдині загальнодержавні реєстри рухомого і нерухомого майна;
- ввести спрощену процедуру банкрутства підприємств;
- розвивати та стимулювати приватну власність;
- розвивати спеціалізований сегмент у структурі банківських установ країни шляхом створення належного правового поля діяльності відповідних банків, нормативного диференціювання їх функцій та створення у разі потреби належних стимулів для розвитку з метою забезпечення ефективного функціонування різних сфер фінансового ринку;
- швидкими темпами проводити реорганізацію, об'єднання або ліквідацію проблемних банків;
- налагодити роботу Фонду гарантування вкладів населення та зробити її ефективною;
- створити сприятливий інвестиційний клімат,

атмосферу масового інвестування в українську економіку;

- збільшити кількість та підвищити якість банківських послуг на основі використання сучасних технологій і обладнання;
- впроваджувати нові банківські продукти;
- запровадити цілодобове надання банківських послуг у комерційних банках;
- розвивати кредитування малого бізнесу;
- сформувати та підтримувати режим справедливої конкуренції як у банківському, так і в реальному секторах економіки;
- зміцнювати фінансовий потенціал шляхом залучення нових акціонерів та збільшувати капітал за рахунок розширення клієнтської бази;
- розвивати методологію прогнозування попиту на кредити, ризиків інвестиційно-кредитної діяльності в умовах невизначеності;
- розробити довгострокові стратегії із застосуванням міжнародного досвіду та національних особливостей і специфічних характеристик кожного банку;
- розвивати інтернет-банкінг, залучати для цього відповідних висококваліфікованих спеціалістів, використовувати новітні інформаційні технології;
- розвивати і надалі вдосконалювати законодавство і нормативну базу;
- підвищити рівень інформаційного забезпечення у діяльності комерційних банків;
- удосконалити державний контроль і нагляд, зокрема за проблемними банками;
- сформувати нову, ринкову психологію людей та довіру в них до банківської системи.

Наведені пропозиції спрямовані на подолання тих проблем, які існують сьогодні у банківському секторі України та впливають на його глобальну та регіональну конкурентоспроможність.

Таким чином, рівень конкурентоспроможності банків залежить від низки факторів: рівня менеджменту та маркетингу, якості банківських продуктів і послуг, рівня професіоналізму персоналу й інших факторів, що прямо чи опосередковано залежать від розмірів та якості сформованого банком капіталу, який, на нашу думку, слід вважати визначальним фактором як формування, так і забезпечення банківської конкурентоспроможності в нестійкому ринковому середовищі. Сформувавши необхідний розмір статутного капіталу й дотримуючись встановлених Національним банком України обов'язкових до виконання нормативів (капіталу, ліквідності, валютної позиції та ін.), банки здатні вести конкурентну боротьбу на ринку, що буде сприяти розвитку здорової конкуренції.

Список використаних джерел

1. Гетманцев Д.О., Шукліна Н.Г. Банківське право України. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с.
2. Банківська система України: становлення і розвиток в умовах глобалізації економічних процесів: Монографія / За ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка. – Тернопіль: «Вектор», 2012. – 462 с.

3. Центральний банк і грошово-кредитна політика. Підруч. / А.В. Сілакова, Г.І. Лановська, Н.І. Климаш, [та ін.] за заг. ред. Т.А. Говорушко. – Львів «Магнолія 2006», 2015. – 224 с.

4. Сідельник О.П. Чинники формування конкурентного середовища банку / О.П. Сідельник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka.zinet.info/20/sidelnyk.php>

5. Вовк В.Я. Стратегічне управління конкурентоспроможністю банків: монографія / В.Я. Вовк. – Х.: НТМТ, 2011. – 336 с.

6. О.В. Золотарьова, В.О. Галаганов. Сучасний стан та перспективи розвитку банківської системи України / Проблеми економіки та політичної економії 2017, № 1. – С.83-98.

7. Site of information agency «Forbes Ukraine»

(2017), “Sell problems: National Bank has published a list of collateral for loans refinancing”, available at: <http://forbes.net.ua/ua/nation/1413443-prodati-problemi-nbu-opublikuvav-spisokzastav-za-kreditami-refinansuvannya> (Accessed 27 March 2017).

8. Три роки Реформи фінансового сектору. Виконання Комплексної програми розвитку фінансового сектору України до 2020 року / Михайло Відякін Директор департаменту стратегії та реформування НБУ.- Київ, 22 червня 2017 . Електронний ресурс: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=50749063>

9. Т. Bludova, O. Shaposhnik, N. Schekan. Main factors of currency security as a complex of financial safety of the state. 36. V Міжн. Наук.-практ. Конф. 20-21 листопада 2017 року м. Одеса. – Одеса: Бондаренко М.О., 2017. – 280 с. , с.173-176.